

Na czym polega „kaskadowe” przekazywanie dróg, jakie jest miejsce powiatu w tej procedurze, a także jakie przesłanki musi spełniać uchwała rady powiatu w takim przedmiocie – omówił to niedawno WSA w Opolu.

Co mówi ustawa?

Zgodnie z art. 10 ust. 5 ustawy o drogach publicznych (udp), odcinek drogi krajowej zastąpiony nowo wybudowanym odcinkiem drogi z chwilą oddania go do użytkowania zostaje pozbawiony dotychczasowej kategorii i zaliczony do kategorii drogi wojewódzkiej. Z kolei na podstawie art. 10 ust. 5a udp, sejmik województwa może, w drodze uchwały, pozbawić kategorii drogi wojewódzkiej odcinek drogi wojewódzkiej o proporcjonalnej długości do odcinka drogi krajowej, o którym mowa w ust. 5. Ten odcinek drogi wojewódzkiej zostaje zaliczony do kategorii drogi powiatowej.

Kolejno, stosownie do art. 10 ust. 5b udp, zarząd województwa informuje zarząd powiatu o zamiarze podjęcia uchwały, o której mowa w ust. 5a, co najmniej na 30 dni przed jej podjęciem.

Z kolei rada powiatu może, w drodze uchwały, pozbawić kategorii drogi powiatowej odcinek drogi powiatowej o proporcjonalnej długości do odcinka drogi wojewódzkiej, o którym mowa w ust. 5a. Ten odcinek drogi powiatowej zostaje zaliczony do kategorii drogi gminnej (art. 10 ust. 5c udp), zaś zarząd powiatu informuje wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o zamiarze podjęcia uchwały, o której mowa w ust. 5c, co najmniej na 30 dni przed jej podjęciem (art. 10 ust. 5d udp).

Przepisy „kaskadowe” to przepisy szczególne

Jak wskazał WSA, przepisy regulujące tzw. „kaskadowe” przekazywanie dróg (art. 10 ust. 5 do ust. 5d udp) stanowią *lex specialis* w stosunku do zawartej w art. 10 ust. 1-3 udp regulacji normującej kwestie z pozbawianiem drogi dotychczasowej kategorii w trybie zwykłym.

Z charakteru przepisów art. 10 ust. 5-5d wynika, że do zmiany kategorii drogi w trybie „kaskadowym” nie stosuje się zarówno wymogu jednoczesnego zaliczenia tej drogi odpowiednią uchwałą do nowej kategorii, bo następuje to z mocy prawa miejscowego – czyli na skutek podjęcia uchwały o pozbawieniu drogi kategorii, jak też wymogu, że pozbawienie i zaliczenie nie może być dokonane później niż do końca trzeciego kwartału danego roku, z mocą od dnia 1 stycznia roku następnego.

Warunki konieczne przy „kaskadowym” przekazywaniu dróg

W świetle regulacji art. 10 ust. 5 udp warunkiem koniecznym do dokonania zmiany kategorii dróg, w tzw. trybie „kaskadowym”, jest wybudowanie nowej drogi krajowej oddanej do użytkowania zastępującej odcinek dotychczasowy. Dotychczasowy odcinek zostaje pozbawiony dotychczasowej kategorii i zaliczony do kategorii drogi wojewódzkiej *ex lege* (czyli z mocy prawa). Dopiero taki stan może uruchomić dalszy „kaskadowy” mechanizm przekazywania dróg. W świetle bowiem art. 10 ust. 5a udp sejmik województwa może podjąć uchwałę o pozbawieniu odcinka drogi przysługującej mu kategorii drogi wojewódzkiej, jeżeli odcinek ten nie spełni definicji drogi wojewódzkiej. Następnie, w myśl art. 10 ust. 5c udp, rada powiatu może w drodze uchwały pozbawić kategorii drogi powiatowej odcinek drogi powiatowej o proporcjonalnej długości do odcinka drogi wojewódzkiej, o którym mowa w ust. 5a. Ten odcinek drogi powiatowej zostaje zaliczony do kategorii drogi gminnej z mocy prawa.

Przesłanki uchwały rady powiatu

Zastosowanie trybu pozbawienia kategorii drogi powiatowej odcinka tej drogi, na podstawie art. 10 ust. 5c udp, wymaga spełnienia określonego w tej ustawie trybu i jej przesłanek.

Zatem uchwała rady powiatu musi spełnić łącznie dodatkowe przesłanki:

- a. droga lub odcinek drogi powinien być zaliczony do kategorii drogi powiatowej,
- b. droga lub odcinek drogi nie mógł spełniać wymogów określonych w definicji drogi powiatowej (tj. określonej w art. 6a ust. 1 udp),
- c. droga lub odcinek drogi powiatowej przeznaczone do pozbawienia kategorii drogi powinny być o proporcjonalnej długości do drogi lub odcinka drogi, który stał się drogą powiatową na podstawie uchwały sejmiku województwa,
- d. o zamiarze podjęcia uchwały zawiadomiono w ustawowym terminie gminę.

Brak swobody w „kaskadowym” przekazaniu drogi

WSA ocenił, że rada powiatu, stosując art. 10 ust. 5c udp nie ma swobody w „kaskadowym” pozbawieniu danego odcinka drogi dotychczasowej kategorii powiatowej. W zakresie swojego władztwa rada ograniczona jest nie tylko wymogami określonymi w art. 10 ust. 5c udp, ale również jest uzależniona od poprzedniej dekategoriizacji tego odcinka jako drogi krajowej w wyniku wybudowania nowej drogi (zob. art. 10 ust. 5 udp) i jego przekazania przez sejmik województwa (zob. art. 10 ust. 5a-5b udp).

Zatem nie można w trybie „kaskadowym” przekazać gminie dowolnego odcinka drogi powiatowej, nawet jeżeli spełnia on przesłanki przekazania z art. 10 ust. 5c, ale tylko taki, który przekazano powiatowi w trybie „kaskadowym” uregulowanym w art. 10 ust. 5-5b udp.

Dopiero po spełnieniu takich warunków rada powiatu może skorzystać z kompetencji określonych w art. 10 ust. 5c udp.

Opracowano na podstawie wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z 23.01.2025 r., sygn. akt I SA/Op 1022/24, orzeczenie nieprawomocne

Źródło: orzeczenia.nsa.gov.pl